

GAZETA

DE TRANSILVANIA.

ANŞA

(KЪ ПРЕНАЛТА ВОИЕ.)

AL IX-LEA.

N^{ro} 10.

Brashov, 31. Ianuarie.

1846.

Gazeta de Transilvania şii Фóіеа pentрѣ minте, inimъ şii літературѣ аѣ прецѣла по зп an дитрѣг 8 (24 дóзвечері) арцінт, iar пе зп жѣтѣгате an 4 ф. арцінт. Прензмерация се поате фаче ла тоате к. к. дерегѣторіи де поцѣ, iar дн Іаші ла DD-лор N. şii Хр. Георгіѣ şii дн Бѣкзрѣцѣ ла D. Іосіф Романов.

Кѣлтѣл вѣсеріческ şii ашезѣтѣнтѣрїле
вїнефѣкѣтóре а прїнципатѣлѣи
Валахїеї.
(Днкеїере).

Iar igъmenii тѣлѣстїрїлор днкіпате дн-пѣртѣşindъсе де фолосѣрїле челе пензѣ-рате каре ле сѣнт акордате прїп позл регв-ламент, тот нѣ воеск а се сѣпѣне лецѣвїрїлор атіпгѣтоаре де !персоана лор şii де тѣлѣ-стїрї şii аша п'аѣ зрмат пїлда чеа фрѣтóсѣ каре днтр'ачеаста аѣ дат преодїи пѣтѣнтенї. Де цеавѣ ера тоатѣ остепїреа кѣртвїреї провїсорнїче, де цеавѣ тоате мїжлоачеле дн-тревѣнгате де а лѣтїна релїцїа преа сѣп-дїи сале а патриархѣлѣи дїп Константїнопол şii а сѣпдїлор дела тоате локѣрїле сѣжнте. Де цеавѣ ера şii кїетареа ла Бѣкзрѣцї а депѣтадїлор знде лї с'аѣ лѣтѣрїт тоате фолос-сѣрїле каре кѣрг днтр'о позл адмїнїстрадїе кїар пентрѣ локѣрїле сѣжнте; şii кѣнд лї с'аѣ арѣтат авсѣрдїтатеа че есте де а прїмї де о парте фолосѣрї а знїї адмїнїстрадїеї, iar де алтѣ парте де а се ретраце дела дїспосї-дїїле еї, — кѣнд лї с'аѣ арѣтат тревѣнга деапѣратѣ а се сѣпѣне ла векеа орї ла поа орѣндѣїалѣ, фїнд кѣ нѣ пот фї фѣрѣ де нїчї о лецїслагїе, кѣнд дн сѣжрїшїт еї с'аѣ вѣ-зѣт пѣшї днтр'о дїлемтѣ каре нѣ ле аѣ маї лѣсат нїчї зп мїжлок софїстїк де сѣжпаре: атѣнчї еї с'аѣ апѣрат кѣ кѣзѣнтѣл кѣ веки-мїле лор нѣ сѣнт дестѣл днпѣтернїчїтоаре. Днтр'ачеаста асеменеа şii адмїнїстрадїа де астѣзї нѣ ера маї мѣлт порокоасѣ şii ачеї каре сѣнт интересадї ла неорѣндѣїелї пѣлѣ дн зїоа де астѣзї аѣ щїѣт а се ретраце де гласѣл дрептѣдїї. Ної дар нѣ дорїм алт че-ваш, де кѣт кѣ клерѣл дн капѣл вѣсерїчїї сѣ рѣпѣ вѣлѣл каре дн аскѣнде зп стат де лѣ-кѣрѣрї аша де жѣлѣт, ка дн сѣжрїшїт дестї-пацїа оперїлор вїнефѣкѣтоаре сѣ нѣ маї фїе депѣртатѣ де скопѣл сѣѣ, şii аша локѣрїле челе сѣжнте ар фї маї вїне слѣжїте, iar чеї сѣжрманї, вѣдѣве şii орфелїнї, ар авеа тревѣ-їнцеле лор, слѣжѣва дѣтнезеїаскѣ ар фї дн-зестратѣ маї вїне прекѣт şii ашезѣтѣнтѣ-рїле вїнефѣкѣтоаре с'ар фолосї де зп сѣжѣро маї таре.

Бїсерїчїле прїнципатѣлѣи сѣнт:	
атѣрпате дела метрополїе	1230
„ „ епїскопїа де Рѣтнїк	1611
„ „ „ „ Арпїш	521
„ „ „ „ Бѣзлѣѣ	617
Дн Бѣкзрѣцї сѣ афлѣ	104

Сѣтѣа 4083

Дн вѣсерїчїле ачесте слѣжеск 7019 преодїи şii 2081 дїаконї.

Де кѣтѣва време днкоаче сѣ веде ла клерѣл ромѣлеск о таре скїтѣваре моралїчеа-скѣ че şii аѣ фост о тревѣнгѣ де овѣше сїм-дїтѣ. Де акѣт днїнте преодїи тревѣїеск нѣ пѣтїа а се сѣпѣне ла о черчетаре асѣпра щїїнцелор теологїче чї şii кондѣїта лор есте вїне стрѣжїтѣ, преотѣл есте акѣт гата а се да маї мѣлт ла кѣлтївареа щїїнцелор. Слѣ-жѣва дѣтнезеїаскѣ репрїнде зп аспект маї се-рїос. Вїада клерѣлѣи сѣ апронїе маї мѣлт де вїада апостолїкѣ, днкіпареа ла челе дѣтне-зеїешї şii толеранца се днтїнде маї таре, фѣцѣрнїчїеа релїцїоасѣ сѣ днпрѣцїе şii пе знде есте непорочїре, сѣ гѣсеце şii мѣла чеа мѣлѣтїтоаре де ажѣтор. Ла оказїонѣл ачеста кѣ вѣкѣрїе почїѣ поменї о пїлдѣ вред-нїкѣ де лавдѣ. Ла времеа кѣртвїреї провї-сорїе аїчї ерам рѣгат а фаче о колектѣ пен-трѣ вѣсерїка романо-католїкѣ дн Бѣкзрѣцї, каре аѣ фост сѣферїт мѣлт днп прїчїна кѣтре-мѣрѣлѣи днп anşl 1828. Ам авѣт дндоїалѣ, кѣ воїѣ пѣтеа днѣзплека ла ажѣтор şii пе клерѣл ромѣлеск, дар дн маї пѣдїп де кѣт 24 де чеасѣрї ам стрѣпс şii ла дѣпсѣл маї вїне де кѣт 7000 де леї.

Бїнефачереа, ачестѣ маїкѣ а зманїгѣдїї, еа акомпанарїсеце фїреце şii пе релїцїе. Ашезѣтѣнтѣрї фїлантропїче аѣ днченѣт а се днпѣлда.

Каса копїлор сѣжрманї (орфелїнї) аре зп венїт де 100,000 де леї. Прѣочїї сѣнт дадї спре аплекаре ла доїчї, ла вѣрста кѣвенїтѣ сѣнт дадї ла днвѣдѣтѣра знїї мецѣншѣг şii кѣнд сѣнт дн старе де а днгрїжї пентрѣ еї днсѣшї, атѣнчї лї се дѣрѣїеце о днѣрѣкѣ-мїнте позл.

Ашезѣтѣнтѣл ачеста аѣ днгрїжїт	
ла anşl 1835 пентрѣ 263 копїї	
„ „ 1836 „ 299 „	
„ „ 1837 „ 290 „	

ла апл 1838 пентрз 308 копії

„ „ 1839 „ 380 „

ші пентрз сърмані фъръ де фамиліе есте зп ашезъмжнт провѣсор ла Мъркѣца зп чеас афаръ дѣн капиталъ, знде се афлъ шасезечѣ де сърмані каре гъсеск аколо хрѣпа шѣ дѣм-бръкъмѣнтеа. Ачеѣ сърмані каріѣ аф фамиліе саѣ рѣде пот шедеа ла дѣншіѣ шѣ еѣ прѣмеск де кѣтре ефоріе зп ажтор де 15 леѣ пе лѣ-пъ шѣ о хаѣнъ пе ап. Де ажторъла ачеста се вѣкъръ 41 де інші. Венітъріме ашезъмжнт-тѣлѣ сѣнт 50,000 де леѣ пе ап.

Венітъріме касеѣ де поманъ сѣнт дѣм-пърдѣте: 34,030 леѣ, сѣ дѣмпърдеск ла 680 фамиліѣ ла времеа пащѣлор, а крѣчѣпѣлѣ шѣ ла 15 Август, 10,000 сѣнт хотърѣте пентрз дѣнропареа мордѣлор шѣ 5970 пентрз леѣме амплѣадѣлор ашезъмжнттѣлѣ, кѣ тотъла 50,000 леѣ.

Афаръ де ачеста сѣ маѣ афлъ зп фонд пентрз трѣмѣшіѣ ла адъпостѣреа тѣлѣстѣрѣлор.

Спѣталъла филантропіеѣ дѣм Бѣкѣрѣдѣѣ фаче чеа маѣ маре чѣнсте рѣвнеѣ вѣнефѣкътоаре а ромънілор. Ашезъмжнттѣл сѣ аѣ пѣскѣт прѣн-трѣо сѣвскрѣере шѣ аре зп веніт де 150,000 де леѣ пе ап. 80 де патѣрѣ сѣнт пентрз волпавѣѣ, каріѣ сѣнт кѣзѣадѣ де зп доктор де медѣчѣнъ, де зп хѣрѣрг, де зп ажтор де хѣ-рѣрг, де зп економ шѣ де зп спѣдер.

Тоате ашезъмжнтѣрѣме ачесте пѣ аѣ лѣп-сѣт а продѣче зп ефект фаворавѣл асѣпра попѣладѣеѣ. Соартеа а маѣ тѣлтор непорочѣдѣ сѣ аѣ зѣшрат. Місерѣя кѣ трѣста са прѣвелѣше пѣ се маѣ веде дѣм пѣвлѣк пе злѣдѣ, фѣнд кѣ дѣделентеле тѣсѣрѣ а зпѣѣ гѣверн филантро-пѣк ѣаѣ дат лок де адъпостѣре шѣ де скѣ-паре. Сърманѣ трѣмѣт рѣгъмжнтеле лор кѣтре атотпѣтернѣкѣл Дѣмнезеѣ ка сѣ вѣне-кѣвѣнте тѣлѣме вѣнефѣкътоаре а ачелор каріѣ аѣ прѣзѣдѣнт ла фортареа пѣмѣтелор аше-зъмжнтѣрѣ шѣ пѣ ачеле сѣфлете ѣзѣтоаре де оменѣре, каре прѣн дѣрѣре лор челе ѣне-роасе аѣ контрѣвѣт ла ачесте опере сѣжнте.

Дѣпъ опера D. вѣкѣнте де Грамонѣ, традѣс дѣн францѣзѣде де

Вѣлхелмѣ-Бѣкенѣвах.

Галац, 27. Декѣмѣрѣе в. 1845.

TRANSILVANIA.

Брашов. Дѣм 7. Феврѣрѣе к. п. адъ-пѣндѣсе дѣнѣтѣл дѣнрег се алевсеръ чеѣ шесе кандидѣдѣ пентрз графѣл паѣдеѣ сѣсѣдѣѣ. Дѣн-тре ачеѣа ведѣт стѣнд дѣм фѣрѣнте пе к. к. копсѣлар де кѣрте Лѣдовѣк де Росенфелд, ѣар дѣпъ ел зрѣеазъ секретарѣл де гѣверн Самѣл де Бреперѣберг, маѣ дѣколо пе секре-тарѣл гѣвернѣл Францѣск Іосѣф де Салмен, ал патрѣлеа пе копсѣларѣл дела тесазѣрѣе Міхаѣл Конрад, ал чѣнчѣлеа пе к. аѣент де кѣрте Францѣск Конрад шѣ ал шеселеа пе сенаторѣл дѣн Брашов Петрѣ Ланге.

Жѣрналъла сѣсеск дѣн Сѣвѣѣ копрѣнде дѣм пѣтърѣл сѣѣ чел дѣн зрѣтъ дѣм прѣвѣнда венѣ-реѣ шѣвалор дела Вѣрѣтемѣверга зпеле ка ачестеа: „Ачѣ сосеск дѣнтрѣзна маѣ тѣлѣдѣ емі-грандѣ дела Вѣрѣтемѣверга, дѣнтре каріѣ зпѣѣ шѣ аѣ шѣ афлат ачѣ дорѣта локѣндѣ, ѣар пар-теа чеа маѣ маре кѣлѣторѣше прѣн деосевѣ-

теле скаѣне сѣсѣдѣ спрѣ ашѣ афла локѣрѣ потрѣвѣте пентрз ашезѣре.“ (Фѣе пѣмаѣ чѣр-кѣтспекѣдѣ, кѣм аѣ фост чеѣлалѣдѣ; пе ванѣ гата шѣ пе ракѣѣ (вѣпарс); зпѣѣ ромънѣ дѣшѣ вѣнде пѣ пѣмаѣ мошѣа, чѣ шѣ кѣтѣмѣша. Доѣ, треѣ анѣ, шѣ дорѣнгеле D. др. Селнер се вор дѣмплѣнѣ кѣ скѣмпѣтѣте дѣм пѣтѣнтѣл крѣѣеск!)

Чѣне ар фѣ крѣзѣт! Невѣновѣта петрѣчере а челор треѣзечѣ канделѣдѣѣ ромънѣ дела M. Вашархеѣ аѣ рѣсѣнат шѣ дѣм жѣрналеле де модѣ дѣн Пѣща. Pestî Divatlar дѣм Nr. 2. дѣнтреавъ кѣ тѣнѣе, кѣ кѣѣ трѣвѣе лѣмѣва ро-тѣпѣаскѣ? Рѣсѣзѣс: трѣвѣеде кѣѣ аѣ трѣвѣѣт о мѣѣе шепте сѣте де анѣ трѣкѣдѣ; трѣвѣеде ла врео шесе мѣліоане де ромънѣ, пе каріѣ Дѣмнезеѣ ѣаѣ лѣсат тот оаменѣ дѣпъ кѣпѣл шѣ асемѣпареа са ка сѣ ворѣѣаскѣ акасѣ, афаръ, дѣм шкоалъ, дѣм вѣсерѣкъ лѣмѣва лор чеа плѣкѣтѣ ла тодѣ чеѣ неорѣвѣдѣ де патѣмѣ, о лѣмѣвъ дѣлче, сопоаръ шѣ кѣлѣтѣвалѣвъ де мѣнѣне, шѣ лор ле трѣвѣе ачестѣ лѣмѣвъ пентрз тоате веакѣрѣме вѣѣтоаре. Іар Életkérek тот дѣн Пѣща дѣшѣ вѣте жок шѣ асѣамѣпъ пе ромънѣ кѣ вѣроашеле, каре поатъ пѣмаѣ прѣн пороѣѣ. Ромънѣѣ вор шѣ дѣспрѣдѣѣ тот-деазна тѣсскрѣѣтѣрѣ де ачестеа, шѣ поѣ дѣлкъ пѣ афлѣм кѣ калѣ а перде ворѣе асѣпра зпѣѣ дѣмгѣнѣфат жѣрналѣст.

Жѣрналъла дела Клѣж Erd. Hír. шѣ дѣпъ ел чел сѣсеск дѣн Сѣвѣѣ, Siebenbürger Bote кѣспрѣнд дѣм колоанеле лор зп арѣкол докѣ-ментат кѣм се кѣде, копрѣнѣзѣторѣѣ де тѣте авѣзѣрѣме че се фак кѣ Газетеле пе ла зпеле дѣрегѣторѣѣ постале, знде саѣ се рѣгѣнѣ Nrîѣ кѣ тотъл, шѣ се трѣмѣт пе ла алѣдѣ авонадѣ, де каріѣ рѣдакѣѣле пѣ шѣѣ пѣ-тѣк, саѣ се спѣдѣеск перѣгѣлат шѣ кѣ лѣпсѣ ш. а. ш. а.

АВСТРИА.

Вѣена. Дѣм зѣлеле трѣкѣте се чѣтеа дѣм Лѣодѣла австрѣак зп план тѣрѣдѣ прѣвѣторѣѣ кѣ деосевѣре асѣпра комерѣдѣлѣѣ, прѣн каре адекъ се спѣреазъ, кѣ сѣр пѣтеа дѣмфѣнда зп дрѣм кѣтре Індѣа рѣсѣрѣтеанъ шѣ кѣтре Кѣна песте дѣмгѣстѣдѣмеа Сѣзѣдѣ. Дѣм проѣентѣл ачеста ар фѣ сѣ се дѣмпрѣзне марѣа медѣтеранъ кѣ марѣа рошѣе прѣн зп капал шѣ аша сѣ се факъ о калѣ комерѣдѣалъ пѣпъ ла мѣжлокѣл Асѣеѣ. Проѣентѣл ачеста ѣ спрѣжѣнѣт де тоате пѣтерѣле челе марѣ дѣн Езропа шѣ дѣпъ кѣм се спѣне, Мѣхмед-Алѣ дѣлкъ пѣ се араѣ стрѣн де кѣтре дѣндеплѣ-пѣреа лѣѣ. Спеселѣ се вор пѣрта де кѣтре тоате пѣтерѣле челе марѣ дѣндеовѣде. — Сѣ аѣ маѣ фѣкѣт одатъ поменѣре дѣм жѣрналъла ачестеа дѣспре еманѣпареа кѣторѣва сѣте дѣн Ын-гарѣа дѣм зрѣтареа леѣлор дела дѣетеле дѣн апѣл 1836—1840, апѣмѣт дѣспре Чѣва шѣ Сар-ваш кѣ о імпѣпѣладѣе де 40,000 локѣторѣѣ, акѣм сѣпѣтем дѣм старе а арѣта маѣ тѣлѣте дѣспрѣвѣрѣ де ачестеа че се дѣнтрѣпрѣнд асѣзѣѣ дѣм Ынгарѣа. Аша дѣм зѣлеле трѣкѣте се рѣ-кѣтпѣрѣрѣ деодатъ шептеспрѣзече сѣте че се дѣнеа де доменѣл графѣлѣѣ Батѣанѣ. Асѣ-менеа шѣ дѣм комѣтатѣл Пѣщѣѣ дѣѣ сѣте марѣ: Патаѣ шѣ Ордаш че се дѣнеаѣ де мошѣа ар-хѣ-епѣскопѣлѣ дела Калочѣеа, тоате ачестеа се

се ресквипърарь асфеліѣ, дп кѣт пѣ маі аѣ пічі вп репорт кѣ пропріетаріѣл де маі паінте, чі ѳіекаре сътеан есте стѣнѣн педертѣрїт песте мошіа, че маі паінте о лѣкра пѣмаі кѣ дрепт де іовадіѣ. Вашархеліѣ ші Слѣтестѣ дѣвъ орѣшеле дпсетпате стаѣ асгѣзі дп дп-воіалѣ, дп кѣт песте пѣдїп вор фї ші ачестеа словоде. Вашархеліѣ есте орѣшѣлѣ (orridum) чел маі дпсетпват доар дїп тоатѣ Блгаріа; кѣчї ел пѣтѣрѣ песте 42,000 локвї-торї. (Оаре ажвѣце-вом ші пої ардеменї кѣндва зіле де ачестеа!)

Chronică străină.

Франца. Парїс, 18. Іанѣарїе. Щїрїле че вїп дела Алїр, съчт ѳоарте серїѳсе. Авд-ел-Кадер дп лок де а се ретраѣе кѣтре Мароко, се репедє дїп кѣнд дп кѣнд ка вп леѣ тѣрват асѣпра впеїа саѣ а алтеїа дїп ошїрїле франдезе; апої пе внде ажвѣце ел, кад шї франдезі кѣ сътеле. Ачестеа шї алте пресетпне, че ва фї авѣнд ел, л'аѣ дпдемнат а'шї реорганїза гѣверпѣл че л'аѣ авѣт одатѣ, орѣндвїндѣшї калїфе, адїї шї каїзі. Асемеенеа евенемїнте ѳак о дптипѣрїре ѳоарте реа дп репрезентадїї попорѣлѣ франдезѣ, карїї то-кма акѣм фїїнд адѣпаді ла оламѣ, дпчен а се черта пентрѣ тарїле спесе че се консѣмѣ кѣ Алїрѣл пе тот апѣл, ѳѣрѣ а се ведеа ресѣлтатѣл дорїт.

Італїа. Тѣрїн, 17. Іанѣарїе. Нѣ пе есте кѣпоскѣт ресѣлтатѣл че'л вор фї авѣт кон-ворвїрїле персоналє але патрїархѣлѣ кѣ дп-пѣратѣл Ніколає шї іарѣш негодїадїле дп-тре ачесте дѣвъ кѣрдї, каре де атѣчї дпкѳче се тѣпѣ дптрѣна. Атѣта дпсѣ щїм, кѣ па-трїархѣл дп черереа са се тѣрїѣнеѣе пе лѣпгѣ вртѣтоареле патрѣ пѣкте; а) вїсерї-чїле католїче дїп Рѣсіа шї дїп Полонїа рѣсіте съ поатѣ кѣмїека кѣ сказѣл патрїархал; в) кѣсъторїле местекате съ се орѣндзіаскѣ алѳелїѣ; кѣчї дѣпѣ лѣѣеа че домпнеѣе асгѣзі дп Рѣсіа, прѣчїї дїа асемеенеа кѣсъторїї ѳїе де секс вѣрѣѣтеск, орї ѳемеїеск, се креск тоді дп релѣѣа статѣлѣ; 3) Алеѣереа епї-скопїлор, саѣ маї вїне дптѣрїреа лор; 4) дп-токтїреа семїнарелор католїче дѣпѣ порта челорлалте дїп лѣтеа католїкѣ. Ытасерѣм а спѣне, кѣ папа кѣ окасїа де дѣвпѣзі черѣсе дела Ніколає, ка съї копѣадѣ а'шї трїмїте вп пѣпчїѣ дп кѣпїтала тѣскалѣ; дппѣратѣл дпсѣ пѣї пѣтѣ да респѣнс хотѣрѣт дп прї-вїнда ачѣаста, зікѣнд кѣ ар авеа а се дпѣ-леѣе маї дптѣїѣ кѣ сїнодѣл рѣсеск.

Баварїа. Мїнхєн, 25. Іанѣарїе. Ын кѣ-рїер, че аѣ венїт асгѣзі дела Італїа, адѣче ѳаїта дѣспре тоартѣа дѣчелѣ домпнїорїѣ дп Модєна, каре зіѣе, кѣ ар фї репосат дп 20. але ачестеїа. Дѣчеле Франдїск ал 4-леа, ар-хїдѣче де Австрїа с'аѣ пѣскѣт дп 6. Октомв. 1779. Ел ажвѣсе ла гѣверпѣл ачелѣ дѣкат прїп дпвоїелеле дела 1814—1815. Е де дп-сетпнат, кѣ ачест' домпнїорїѣ п'аѣ врт пїчі дп ора тордїї съ рескѣпоскѣ де реѣе лѣѣїт пе Лѣдовїѣ Фїліп дїп Франца, каре — кѣм щїм, аѣ ажвѣсе пе трон прїп револѣдіа дїп Іѣліє (1830). Бѣтрѣнѣл пѣтїмїа де тѣлѣт де

дѣререа оаселор, ла каре се адѣогѣ акѣм шї о рѣѳеалѣ.

Рѣсіа. Посєн, 17. Іанѣарїе. Черѣѣѣ-рїле полїтїче дпкѣ тот дѣкѣрг; дп зілеле ачестеа се адѣсе дп прїнсоаре вп преот ка-толїк, ѳоарте дппаїтат дп вѣрстѣ. Че ва фї грешїт пѣ се щїе, се веде дпсѣ кѣ шї ел аѣ ѳост местекат дп ачел комплот.

Рѣсіа. Ст. Петерсѣвѣрг, 15. Іан. Дп-пѣратѣл Ніколає сосї дп кѣпїталѣ дп 11. але ачестеїа. — Се ворѣѣе кѣ дпкредї-ѣаре, кѣ гѣверпѣл ар авеа де гѣнд а дптрѣ-дѣче шї дп Полонїа кѣлїндарїѣл чел рѣсеск (Іѣліан). — Се спѣне кѣ дп Полонїа с'ар фї обсерват де поѣ емїсарї дїп Франца шї дїп Белдїѣ, карїї аѣ стрѣѣѣтѣт пѣпѣ дп пѣѣ-трѣл Рѣсієї. (Газ. де Авѣг).

— Черкасїенї — кѣм се веде треаѣа — се щїѣ вате шї іарпа. Дп 12. Дек. а. т. ісѣї Шамїл кѣ 12—14,000 ѳечїорї пе треї пѣрдї асѣпра тѣскалїлор. Че вор фї іспрѣїт пѣ щїм сїгѣр, неаѳлѣнд пїчі о кореспондїгѣ прїватѣ дїп пѣрдїле ачелеа, де кѣт пѣмаї вѣлетїпеле офїчїале, каре акѣм ка шї алѣ-датѣ ворѣеск кѣ тѣлѣт лѣѣѣ дѣспре вїрѣп-ѣеле рѣсещї, пої дпсѣ авем прїчїнѣ а пе дпдої, де време че алѣдатѣ вѣзѣрѣм, кѣ кѣнд се лѣѣда маї тѣлѣт, атѣчї ера пагѣѣѣа тѣскалїлор маї маре. Ынде є марѣѣ, є шї пагѣѣѣ.

Дїкціонарїѣ латїно-ромѣнѣ шї чеѣа пентрѣ лїмѣѣ ромѣнѣ.

(Дпкеїере).

3. Фїе-кѣрѣї кѣѣпѣт латїн і се ва арѣта дѣрїѣадїа дїп патѣрала са етїмологїе, шї се ва еспїка дп тоате адеѣѣрателе лѣї дпѣ-лєсѣрї пропрїї шї фїгѣрате дїп дїѳерїтеле вѣрсте але латїнїтѣдїї, маї алес дїп чеа де аѣр, се вор пѣне кѣвїптеле латїне ромѣнїте дѣпѣ обїчѣїтїеле кїпѣрї де ворѣїре дїп део-сеїтеле пѣрдї але ромѣнїлор, кѣ тоате ачестеа кѣѣѣнтѣл пѣ ва фї преа дптїнс шї лѣ-ѣїт ка съ тѣрѣѣре капѣл сколарѣлѣ, пещїїнд ел дїп семнїфїкѣрїле челе тѣлѣте, петревѣїп-ѳоасе стѣдїѣлѣї съѣ, пе каре съ алеагѣ де маї вѣпѣ.

4. Кѣвїптелор латїне лї се ва дпсетпна кѣапїтатѣа сїлаѣелор, саѣ тѣсѣра топѣлѣї дп кѣт ѳере тревѣїнда просодїєї.

5. Се ва дпгрїжі дп кѣт ва фї прїп пѣ-тїпѣѣ шї де кѣрѣѣїреа лїмѣеї ромѣне, де ачееа дптрѣаст' дїкціонарїѣ вор лїпсї кѣвїптеле челе стрїеїне, че пѣ ле дпѣлеѣг де кѣт пѣмаї о парте де ромѣнї, прѣкѣм: (тезат, калаѣа-лѣк, тѣѳлѣѣ, хатѣр, тѣсаѳїр, вѣтѣашїр, та-ѣл, такѣм, чїѣѣѣкчїѣ, тѣтѣпїїѣ, сїмїїїѣ, сѣ-рѣїїѣ, топтанїїѣ, ѣїѣѣаерїїѣ, воїанїїѣ, сѣѳра-їїѣ, ханїїѣ, чїѣлаѣа, іахпїе, кѣшкїєѣѣк, ш. а. т. Асемеенеа: чорпѣ, отпошенїе, дежѣрстѣѣ, полк, полковнїк, пїхотѣ, оставкѣ, карѣѣлѣ, ѳасовоїѣ, прѣсѣѣѣѣїе, стотрѣ, вапрїстан, чїпов-нїк, іпак, іпрѳчї, сїп, от, сѣд ш. а.) асемеенеа вор лїпсї ворѣеле челе іѣрїде (корѣте) кѣ фїналѣрїле челе де рѣс тѣрѣѣїї дп лѣк, прѣкѣм: (авокатлѣк, профѣсорлѣк, автор-лѣк, іпїнерлѣк, ш. а. ітем дп ѣїѣ шї чїѣ,

прекът: лаптеѝѝ, опї маї рѝѝ лаптаѝѝ, кафеѝѝ, кїрїѝѝ, табакаѝѝ, контракаѝѝ ш. а.) Асетепаа фїналѝѝ гредѝѝ дп ірїсіре, прекът фортарїсіре, рекомандарїсіре, регѝларїсіре, гратѝларїсіре, пѝвїкарїсіре, пѝтерарїсіре, „ѝлкарїсіре, скѝларїсіре, тѝпкарїсіре:“ ш. а. тот аша шї челе зпгѝредѝѝ дп ѝлѝре, шѝг шї шаг, прк: фортѝлѝре, комѝндѝлѝре, гратѝлѝре, пѝвїкѝлѝре, пещешѝг, вїклешѝг, прїетешѝг, фѝртїшаг ш. а. аша вор лїпсі шї фїналѝѝ de адѝектїве славопаѝѝ дп нїк, материалнїк, формалнїк, локалнїк, консісторїалнїк, провїнциалнїк, даторнїк, пѝтернїк, пѝрѝремнїк, пахарнїк, вїстіернїк ш. а. тот аша шї челе абѝсїве дп еск, прекът дп лок де тропїческ, реторїческ, поетїческ, їсторїческ ва фї бїне, тропїк, реторїк, поетїк, їсторїк тот аша метафорїк, траїк, класїк, граматїк, сїптактїк, фїлософїк, отерїк, сократїк, платонїк, еванѝелїк, теолоѝїк, капонїк, вїблїк, арабїк, слабїк, орї славоп, сїрїак, латїп, ромѝп, франѝоз, ш. а. каре фїналѝрі стрїеїе шї аша де ѝрѝте, пѝ шїѝ кѝ че пѝпѝствїре агѝдате коадѝ де кѝвїтеле челе кѝрате шї фѝрѝтоасе ромѝнеѝї, не каре дефортѝндѝле аша ле слѝтеск (рѝшїне пентѝрѝ акѝт!) дп кѝт абеа се маї пот апаїса шї кѝпоаше дїп че рѝдѝчїпѝ сѝпт.

Кѝчї дѝпѝ тѝртѝрїа D. I. Вѝкѝрескѝ де време че пѝ требѝе сѝ латїнїм, нїчї сѝ італїенїт орї сѝ франѝозїт ш. а., кѝ кѝт маї пѝдїп сѝ тѝрѝчїт (знде се дпделег тоате корчїре) чї сѝптет даторї сѝ ромѝнїт орї че кѝвѝнт дѝпѝ тїпѝл фїреї лїмѝеї ромѝне.

Апсѝ пе лѝпѝгѝ кѝвїтеле челе кѝрате шї адеѝѝрате ромѝне вор їнтра дптр'а чест дїкѝонарїѝ тоате кѝвїтеле, челе, де шї стрїеїе, дар прїп фатала традѝчере а кѝрѝлор бїсерїчеѝї дїптр'алте лїмѝї дп чеа ромѝнѝ, їнtrate дїп ачелеа дп бїсерїкѝ, шї д'ачї кѝпоскѝте тѝтѝлор ромѝнїлор, маї алес челор дїпкоаче де Дѝпѝре (не каре о пѝтеск зпїї лїмѝѝ бїсерїчеаскѝ) шї каре кѝвїте стрїеїе акѝт аша зїкѝнд сѝпт ромѝнїте, де тоѝї прїмїте саѝ четѝденїте (civitate donata) прекѝт: „dѝx, ваак, славѝ, їзѝѝѝре, обѝце, пород, вогат, пѝам, подоавѝ, обїчеїѝ, жертѝѝ, сѝѝршїт, драгосте, пѝдежде, зѝмїслїре, порѝпкѝ, тѝлкѝїре, весте, маслїн ш. а.“

6. Дїп челе маї сѝс зїсе ѝрмеазѝ, кѝ кѝвїтелор ромѝне лї се вор да фїналѝріле челе прорпїї шї адеѝѝрат семнїфїкатїве, прк. „сѝѝт.: а, е, ѝ, їѝ, їе, арѝ, арїѝ, орѝ, орїѝ, оаре, ѝдїѝ, авѝ, алѝ, еѝѝ, елѝ, їѝѝ, їлѝ, бїлѝ, їзне, осѝ, ате, етѝ, зтѝ, есе, їме, еѝѝ, дпт. Аѝѝект. а, е, ѝ, тѝ, дѝ, едѝ, алѝ, їлѝ, бїлѝ, злѝ, еѝ, аче, ечеѝ, арѝ, арїѝ, вѝндѝ, кѝпнѝ, їкѝ, їчїѝ, атїлѝ, їѝ, їнѝ, осѝ, ептѝ-дптѝ, ернѝ, ѝрнѝ, атѝ.

Афарѝ де ачѝаста се вор форма шї кѝвїте нѝе ромѝне че вор еспїка адеѝѝрат пе челе латїне, маї вѝртос се ва фаче ачѝаста прїп дерїѝаѝїе шї компѝнере, адїкѝ прїп зпїреа прѝпосїделор саѝ а алтор зїчерї кѝ рѝдѝчїпа, каре ла скїтѝбареа фїекѝрїї прѝпосїдїї орї фї-

палѝ скїтѝѝ шї дпделестл кѝѝлѝтѝлѝ; кѝ тоѝе ачѝестеа еѝ дпвоїторѝ де кѝвїте ромѝне пѝ-маї аколо воїѝ фї, знде ва чере трѝѝндѝа, пѝфїїндѝтї скопѝл деа дренѝѝл а скїе карте пентѝрѝ реформареа лїмѝеї ромѝне, чї лѝѝра-реа зпїї дїкѝонарїѝ латїп ромѝп пентѝрѝ дп-леснїреа сколарїлор ромѝнї ла дѝѝѝдареа лїмѝеї латїне, чеа дїп тѝе карте дп фелѝл сѝѝ.

7. Ла сѝѝршїтѝл кѝрѝдїї се вор адѝога дп рѝндѝл алфаветїк пѝтїрїе латїп-ромѝне пентѝрѝ географїа позѝ.

8. Дѝпѝ ачѝаста вор ѝрта доѝе аппендїче, зпѝл пентѝрѝ календарїѝл roman, шї алѝл деснїре монетеле, тѝѝѝрїе шї ponderїле romane.

Ачѝестеї кѝрѝдїї де шї пѝ і се поате фаче нїчї о лѝдѝѝ дпїнѝте, кѝчї тот лѝкѝл се лѝдѝѝ de sine, дар пѝ се пот тѝчеа нїѝе фолосѝрї, че петѝгѝдѝт вор їсворѝ дїп тѝѝпса:

а) Ва дпвогѝдїї лїмѝѝ ромѝнѝфартѝ тѝлѝт кѝ пѝтїреа тѝѝѝрор кѝвїтелор латїне дп ромѝнеѝе, перѝтїнд нїчї о зїчере пѝвотѝзатѝ, дѝпѝ каре апої се ва пѝтеа лѝѝра шї партеа II, адїкѝ дїкѝонарѝл ромѝно-латїн.

б. Ва фаче сѝ фїе пѝмаї зпа шї ачѝеашїї лїмѝѝ ромѝнѝ дптре скїїторїї ромѝнї, фїе ачѝеїа дїп орї че парте де лок вор фї, шї ачѝеаста ва фї чеа кѝратѝ, че се скїе де чеї лїтерадїї ла Бѝкѝреѝї, Іешї, Країова, Gazeta de Transilvania, шї аша кѝ кїпѝл ачѝаста лїмѝѝ ромѝнѝ се ва кѝрѝдїї кѝ време де тѝрѝчїнїї чеї вѝрѝдїї дїп лїмѝї стрїеїе, каре фак, ка пѝ пѝмаї алдїї, чї кїар шї пої дпшїне дп тѝлѝте сѝ пѝ пе кѝпоашѝем.

Де шї ачѝест дїкѝонарїѝ се лѝкѝреазѝ кѝ аша кѝдѝѝ остепеалѝ, шї пѝспѝзѝ гредѝтате, еспїкѝндѝсѝе тоате кѝвїтеле дїп лїмѝѝ чеа маї богатѝ латїнѝ дп чеа маї сѝѝракѝ ромѝнѝ, афарѝ де ачѝаста келтѝїелїе тїпарѝлѝї авѝнд а фї фартѝе марї, дѝпѝ шїїпѝа че авѝм дела челе маї бѝне тїпографїї, дар пѝфїнд скопѝл лѝкѝрѝрїї вр'ѝп дпдемнѝ де кѝдїг пекѝнїарѝ, де ачѝеа ачѝестѝ карте се ва да кѝ чел маї тїк шї маї де жос прѝд че пѝмаї се ва пѝтеа, ка кѝ кїпѝл ачѝаста орї каре дорїтор сѝл поатѝ кѝшїга фѝрѝ гредѝтате.

Ачѝест дїкѝонарѝ се ва тїпѝрї дптр'о тїпографїе солїдѝ дїп дїпѝтѝл Австрїеї, ка дѝпѝ дпчѝепере сѝ пѝ зѝѝвоѝескѝ тїпѝрїреа, ешїнд тот deodatѝ лѝкѝрѝ бѝп, корект шї фѝѝтос, парте ка дѝпѝ сѝѝѝршїреа тїпѝрїреї сѝ се поатѝ адѝче дп прїпчїпателе ромѝне атѝтеа кѝрѝдїї, кѝте вор фї де лїпсѝ, рѝтѝїнд шї фрадїлор ромѝнї дїп дїпѝтѝрїе Австрїеї атѝтеа, кѝте ле вор фаче трѝѝндѝѝ; шї аша шї ачѝеѝї дїп ѝрмѝ сѝл поатѝ аѝеа фѝрѝ педѝкѝѝ.

Пѝсте пѝдїп ва ешї фѝаїе де авѝпаѝїе ла ачѝест дїкѝонар латїп-ромѝп, дп каре се ва арѝта прѝѝл шї локѝл авѝпѝрїї.

Проф. Н. Бѝлѝшескѝ.